

Dominik Tomczyk

Heriberta Mühlena teologia ruchu charyzmatycznego

Collectanea Theologica 56/3, 19-33

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ks. DOMINIK TOMCZYK Sch. P., KRAKÓW

HERIBERTA MÜHLENA TEOLOGIA RUCHU CHARYZMATYCZNEGO

Ks. prof. Heribert Mühlen (ur. 1927), doktor teologii i filozofii, ekspert z ramienia Konferencji Episkopatu RFN podczas Soboru Watykańskiego II, jest obecnie wykładowcą teologii dogmatycznej na Uniwersytecie w Paderborn (RFN). Dzięki swym dwóm fundamentalnym wręcz pracom zdobył szerokie uznanie w kręgach teologów, a w szczególności pneumatologów. Obie prace bowiem poświęcone zostały rzeczywistości działania Ducha Świętego. Pierwsza z nich powstała jeszcze przed soborem, choć drukiem ukazała się w rok po jego rozpoczęciu. H. Mühlen zajmował się w niej osobą i działaniem Bożego Ducha w potrójnym wymiarze: działanie Ducha w łonie Trójcy Świętej, podczas Wcielenia Syna Bożego oraz w przymierzu łaski¹. Druga książka również dotyczyła osoby Ducha Świętego, tym razem jednak w jego relacji do Kościoła jako historyczbawczego misterium w Chrystusie i w chrześcijanach. Kościół w jego ujęciu, którego rzeczywistą „duszą” jest Duch Ojca i Syna, nie odbiegał w niczym od soborowego ujęcia, co więcej — pogłębiał je i wyjaśniał w sposób nie podlegający żadnej kwestii².

Problematyka pneumatologiczna i eklezjologiczna dominowała w jego następnych publikacjach³. Gdy ruch charyzmatyczny z początkiem lat siedemdziesiątych dotarł do RFN, H. Mühlen stał się niemal od razu jego głównym teologiem. Mandat zaufania, jaki udzieliła mu Konferencja Biskupów RFN, uczynił zeń odpowiedzialnego z ramienia hierarchii kościelnej za rozwój i podstawy doktrynalne ruchu w całym obszarze języka niemieckiego. Odtąd

¹ H. Mühlen, *Der Heilige Geist als Person. In der Trinität, bei der Inkarnation und im Gnadenbund: ICH-DU-WIR*, Münster 1963 (41980). Na marginesie warto dodać, iż *imprimatur* książka ta otrzymała dopiero po zakończeniu prac soborowych, 1 września 1966 r.

² Tenze, *Una Mystica Persona. Die Kirche als das Mysterium der heilsgeschichtlichen Identität des Heiligen Geistes in Christus und den Christen: EINE PERSON IN VIELEN PERSONEN*, Münster 1964 (31963). Trzecie wydanie tego dzieła zawiera ponad 240-stronicowy komentarz do eklezjologii i mariologii Vaticanum II.

³ Zob. np. *Entsakralisierung. Ein epochales Schlagwort in seiner Bedeutung für die Zukunft der christlichen Kirchen*, Paderborn 1971; *Morgen wird Einheit sein. Das kommende Konzil aller Christen: Ziel der getrennten Kirchen*, Paderborn 1974; *Die Erneuerung des christlichen Glaubens. Charisma—Geist—Befreiung*, München 1974; H. Mühlen — C. Heitmann (red.), *Erfahrung und Theologie des Heiligen Geistes*, Hamburg-München 1974.

wydaje wiele publikacji w formie książek i artykułów, w których kreśli teologię odnowy charyzmatycznej.

W roku 1975 dokonuje pierwszej oficjalnej prezentacji podstaw teologicznych ruchu podczas obrad Konferencji Episkopatu RFN (22—25 IX)⁴. W dwa lata później wydaje pierwszy numer czasopisma „Erneuerung in Kirche und Gesellschaft”, którego jest jednym z trzech głównych redaktorów. Pismo to staje się powoli urzędowym organem ruchu charyzmatycznego w RFN, przyjmując równocześnie bardzo wyraźnie wymiar ekumeniczny. Jako odpowiedzialny za ruch w RFN, H. Mühlen staje się jednym z głównych współtwórców dwóch oficjalnych wypowiedzi Kościoła RFN wobec rozprzestrzeniającej się nowej fali odnowy życia chrześcijańskiego⁵. Jego teologia ruchu to refleksja dogmatyka pogłębiona osobistym doświadczeniem Ducha. Pozwala ona wyrobić sobie obiektywne spojrzenie na całą, dość złożoną rzeczywistość ruchu odnowy; pozwala w świetle Objawienia i racjonalnych kategorii zobaczyć płynące zeń dobro, jak również grożące mu niebezpieczeństwa. Zobrazowanie jego teologii, jej usystematyzowanie stanowi cel niniejszego przyczynku.

1. Czy nowa „epoka Ducha”?

Punktem wyjścia teologii ruchu charyzmatycznego dla H. Mühlena jest z pewnością odpowiedź na podstawowe pytanie posoborowego Kościoła: Czy ruch charyzmatyczny jest prodromem nowej „epoki Ducha”?

Greckie słowo *epoché* wskazuje na początek czegoś nowego. Mianem epoki możemy określić cały następujący po sobie czas, który charakteryzują różne przełomy historyczne. Z drugiej jednak strony „epoka” nie sprowadza się jedynie do pewnych, następujących po sobie cykli. Pismo Święte mówi nam o pewnego rodzaju czasowym *continuum* (C. K. Barrtett). Czas w biblijnym ujęciu nie ma koncepcji cyklicznej, lecz *linearną*. Dlatego obecnej „wiosny” w Kościele, związanej z aktywnym działaniem charyzmatycznym Ducha, nie winno się rozpatrywać w oderwaniu od owego *linearnego continuum*. Stąd Mühlen uważa, iż to, co się dzieje w ramach

⁴ Por. *Die katholisch-charismatische Gemeinde-Erneuerung*, Stimmen der Zeit 193 (1975) 801—812.

⁵ Por. *Vorläufige Ordnung für die charismatische Gemeinde-Erneuerung in der katholischen Kirche im Bereich der Deutschen Bischofskonferenz*, Erneuerung in Kirche und Gesellschaft 6 (1979) 31—32 (odtąd skrót: EKG); *Erneuerung der Kirche aus dem Geist Gottes. Zum gegenwärtigen charismatischen Aufbruch in der katholischen Kirche der Bundesrepublik Deutschland und zu seinen Auswirkungen im Leben der Gemeinden*, EKG 10 (1981) 2—31; opublikowane później w: H. Mühlen (wyd.), *Dokumente zur Erneuerung der Kirche*, (TT 118), Mainz 1982, 19—100. Zob. do tego: *tenże*, *Kommentar zur „Vorläufigen Ordnung”*, EKG 6 (1979) 33—42.

ruchu odnowy charyzmatycznej, nie dzieje się w ramach jakiejś nowej „epoki Ducha”, ile raczej wewnątrz niej. Bowiem „epoka Ducha” rozciąga się w czasie tzw. „przepełnionego mesjanizmu” (J. M. Lagrange), tj. pomiędzy pierwszym a drugim przyjściem Jezusa Chrystusa. Jedynie chrześcijańskie doświadczenie Ducha (*Geist-Erfahrung*) przyjmuje w tym wszystkim nową formę, postać i modalność⁶.

„Epoka Ducha”, ów eschatologiczny *kairós* rozpoczyna się z chwilą narodzin Jezusa z Nazaretu i zmierza do swego uwieńczenia przy Jego powtórny przyjsciu. Dlatego właśnie „Duch i Obłubienica mówią: «Przyjdź!»” (Ap 22,17; por. 1 Kor 16,22; Flp 4,5).

H. Mühlen przy omawianiu tego tematu opiera się na treści Listu św. Pawła do Rzymian, gdzie Apostoł w rozdziałach V—VII wyróżnia trzy podstawowe okresy w historii zbawienia:

1. okres grzechu „przed Prawem” (Rz 5,13 n.) — czas od Adama do Mojżesza;
2. okres grzechu „pod Prawem” (Rz 6,14) — czas od Mojżesza do Chrystusa;
3. okres „życia w Chrystusie” pod prawem łaski (Rz 6,14) tzn. pod „Prawem życiodajnego Ducha”, które uwalnia nas spod „Prawa grzechu” — czas pomiędzy I a II przyjściem Bożego Syna.

Ruch charyzmatyczny nie stanowi więc czegoś odrębnego w historii Kościoła. Jest jedynie kontynuacją tego, co zaczęło się już w Dzień Pięćdziesiątnicy, kiedy „wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić” (Dz 2,4). Kościół jest zatem w ciągłym ruchu, stąd do konstytutywnych elementów jego istoty jako Kościoła należą także epokalne przełomy ruchów odnowy. Jego „zielonościowość” musi się zawsze aktualizować, urzeczywistniać w czasie, który — aż do Paruzji Jezusa — będzie „czasem Ducha”⁷.

2. Spojrzenie teologa

Powstanie ruchu charyzmatycznego w Kościele katolickim datuje się na rok 1967. Jego początki wiążą się z Duquesne University w Pittsburghu (USA), a następnie z Notre Dame University

⁶ Por. H. Mühlen, *Neue Gestalt des Christen. Geschichtstheologische Überlegungen zu den neusten Dokumenten der charismatischen Gemeinde-Erneuerung*, EKG 10 (1981) 46—52.

⁷ Por. tenże, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 11. „Die christliche Kirche ist eine im missionarischen Zeugnis gründende Bewegung, und deshalb gehören in Zeiten der Erstarrung, des Niedergangs, oder auch epochaler Umbrüche Erneuerungsbewegungen konstitutiv zum innersten Wesen der Kirche als Kirche. Ihr pfingstlicher Lebensgrund muss sich immer wieder in Bewegungen aktualisieren, wenn sie nicht lediglich ein Verein zur Verteidigung des Bestehenden werden will” (zob. także s. 30—35).

w South Bend (USA)⁸. Już w sześć lat później ruch znalazł podatny grunt do rozwoju na ziemi niemieckiej. Niemal od razu został on wzięty w ręce hierarchii, która zatroszczyła się o jego teologiczno-pastoralne podstawy i ekumeniczny wymiar. Przyjmowano go bardzo różnie. Wielu uważało go tylko za przejściowy fenomen w stylu amerykańskiego *Jesus-People*⁹. Inni dostrzegali w nim pewną nową uderzeniową falę, która swym wewnętrznym, sobie właściwym dynamizmem będzie mogła wzbogacić życie Kościoła nie tylko w RFN, ale na całym jego obszarze.

Papież Paweł VI mówiąc *Ecclesia semper reformanda* wyraził tę zasadniczą prawdę chrześcijaństwa, iż stała odnowa należy do istoty Kościoła jako pielgrzymującego Ludu Bożego. Życie Kościoła ma tylko wtedy „swoją pełny sens, gdy jest ono świadectwem, zwróceniem uwagi na siebie i prowadzeniem do źródeł!” — jak zauważa H. Mühlen¹⁰. Dlatego Kościół musi się wpierv sam zewangelizować *ad intra*, jeżeli chce swoją siłę, swe wewnętrzne bogactwo Ducha, owe *Mysterium Christi* przekazywać dalej, głosić *ad extra*. Wciąż zatem aktualne jest wezwanie tegoż samego papieża: *Ecclesia semper evangelicanda!*¹¹

Nawet bowiem przy najlepszych strukturach czy też idealnym systemie Kościół stanie się szybko „nieludzki”, jeżeli u każdego z jego członków nie nastąpi nawrócenie serca i otwarcie na Ducha! Tego typu nawrócenie objawia się przez dzielenie się z innymi własnym doświadczeniem wiary, a to możliwe jest tylko dzięki mocy Bożego Ducha. Poucza o tym bardzo wyraźnie św. Paweł Apostoł. „...nikt nie pozostając pod natchnieniem Ducha Bożego, nie może mówić: «Niech Jezus będzie przeklęty». Nikt też nie może powiedzieć bez pomocy Ducha Świętego: «Panem jest Jezus»” (1 Kor 12,3). Dlatego też — jak zauważa H. Mühlen — odnowa charyzmatyczna należy do istoty wewnętrznej Kościoła

⁸ Szerzej o historii ruchu mówią m.in.: J. Conelly, *The Charismatic Movement 1967—1970*, New York-Paramus-Toronto 1971; K. Ranaghan, *Catholic Pentecostals*, New York 1969; E. D. O'Connor, *The Pentecostal Movement in the Catholic Church*, Indiana 1971 (tł. pol. *Ruch charyzmatyczny w Kościele katolickim*, tł. F. Żurowska, Warszawa 1984); H. Caffarel, *Faut-il parler d'un Pentecostisme catholique?*, Paris 1973; K. McDonnell — E. Mederlet, *Charismatische Erneuerung der katholischen Kirche*, Schloss Craheim² 1974 (zwłaszcza s. 10—15).

⁹ Na ten temat zob. G. Adler, *Jesus-Bewegung. Aufbruch der enttäuschten Jugend*, Düsseldorf 1972; R. M. Enrith — E. E. Ericson — G. B. Peters, *The Story of the Jesus People. A Factual Surrey*, Exeter 1972.

¹⁰ *Was ist neu an der Gemeinde-Erneuerung? Rückblick auf die ersten sechs Jahre*, EKG 5 (1979) 30.

¹¹ Por. H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht? Dialog über die charismatische Erneuerung in Kirche und Gesellschaft*, Paderborn² 1978, 12—13.

i to tak mocno, jak sam Kościół należy do Chrystusa, więcej — jak Kościół jest Chrystusem!¹²

Jednak historia powszechna wskazuje, iż z takich „przebudzeniowych” prądów o religijnym zabarwieniu może powstać nowy Kościół, tzw. „wolny Kościół” — „Kościół Ducha” (*Geist-Kirche*), którego członkowie oddzielaliby się od tradycyjnego „ludowego Kościoła” (*Volkskirche*). Stąd należy zauważyć rzecz znamionną: odnowa charyzmatyczna w tej formie, w jakiej obecnie się przedstawia Kościołowi i światu, nie była oczekiwana przez nikogo. Nikt chyba nie spodziewał się czegoś takiego. Nie ma ona założyciela, co występuje w przypadku innych ruchów religijnych w dobie posoborowego Kościoła; nie ma ramowej organizacji; nie ma składek członkowskich, a w socjologicznym znaczeniu nie jest ruchem!¹³ Gdy bowiem myślimy o jakimś „ruchu”, bądź nawet wypowiadamy samo słowo „ruch” w sensie organizacji, mamy na myśli przede wszystkim konkretną grupę, zorganizowaną społeczność osób, z własną mentalnością, z własnymi rytami, czasopismami itp.¹⁴ Na to jednak w ramach tego ruchu jakby się nie zwracało uwagi, choć tu i ówdzie ma się wrażenie pewnych schematów czy nawet konkretnych rytów (np. gest nałożenia rąk, modlitwa z rozłożonymi rękoma itp.).

Prof. Mühlen kładzie również silny nacisk na fakt, iż nie można mówić o jakiejś szczególnej tzw. „charyzmatycznej” bądź „pneumatologicznej” duchowości ruchu odnowy, która różniłaby się w sposób zasadniczy od innych duchowości poprzez sobie właściwe akcenty. Stąd odnowa charyzmatyczna — wbrew temu, co się może wydawać — poprzez swą otwartość na to, co było, odnawia i intensyfikuje tradycyjne kształty chrześcijańskiej duchowości. Jest raczej drogą ku duchowej komunikacji wiernych, nie tworząc przy tym nowej duchowości¹⁵. Ruch od początku nie dąży do tworzenia w Kościele nowej, „charyzmatyczno-pneumatologicznej” duchowości. Podłożem, na którym bazuje jego rzekoma „szczególna” duchowość jest sakrament chrztu. Bowiem duchowość chrztu jest określana mianem „duchowości dla wszystkich”. Chrztost zatem stanowi bazę duchowości dla stworzonych przez wieki zako-

¹² Por. H. Mühlen, *Was ist neu an der Gemeinde-Erneuerung?* art. cyt., 30.

¹³ Por. H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 8; M. Mühlen, *Einübung in die christliche Grunderfahrung*, t. I: *Lehre und Zuspruch*, Mainz 6 1976, (TT 40), 14—15; tenże, *Kirche in Bewegung — keine neue Bewegung in der Kirche*, EKG 2 (1977) 22—25.

¹⁴ Por. H. Mühlen, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 11—12.

¹⁵ Por. tenże, *Die katholisch-charismatische Gemeinde-Erneuerung*, art. cyt., 809; tenże, *Einübung*, dz. cyt., t. I, 14—15: „Charismatisch Erneuerung ist der Aufbruch zu einer spirituellen Kommunikation, aber in sich selbst keine neue Spiritualität”.

nów, zgromadzeń, wspólnot religijnych o charakterze życia apostołskiego czy wreszcie ruchów „przebudzeniowych”¹⁶. Sakrament chrztu nie dzieli przy tym chrześcijan na tych, którzy obdarowani są doświadczeniem Ducha i tych, którzy go w ogóle nie doświadczają. Przeciwnie, na mocy chrztu każdy chrześcijanin może doświadczyć moc i terażniejszość działania Ducha Świętego. Zatem owa „szczególna” duchowość ruchu charyzmatycznego, to nic innego jak wyakcentowanie i modyfikacja wspólnej wszystkim chrześcijanom duchowości chrztu. „Szczególność” tej duchowości leży więc w rodzaju i sposobie, w którym dzieje się i wyraża doświadczenie Ducha¹⁷. Natomiast fakt, iż to doświadczenie na mocy sakramentu chrztu staje się p o w s z e c h n y m, tzn. może stać się udziałem każdego ochrzczonego, bez względu nawet na wyznawaną przez niego denominację kościelną, stanowi równocześnie o ekumenicznym jego wymiarze¹⁸. Wszystkie niemal kościelne wyznania w swych dokumentach, ocenach ruchu, sprawozdaniach z kongresów czy konferencji są zgodne co do tego, że istnieje zaskakująca zbieżność w strukturze wewnętrznej doświadczenia Ducha we wszystkich denominacjach i to we wszystkich częściach ziemi! Wszędzie bowiem panuje głód głębokiego, duchowego przeżycia osobistego spotkania z Chrystusem, nie tyle w relacji „ja — On”, ile raczej w relacji „ja — Ty”, czy też doświadczenie Jego przemożnej obecności w Kościele poprzez moc Ducha Świętego¹⁹.

Chodzi tu zatem — zdaniem H. Mühlena — o wyzwolenie do duchowej komunikacji, do odprywatyzowania wiary jako wyłącznie mojej sprawy, do radykalnego poświęcenia swego życia na służbę Pana. Przy tym to wszystko odbywa się w wierności wobec każdorazowej kościelnej tradycji. Mühlen wychodzi tu z założenia, iż „każdy Kościół pozna na nowo swoje własne duchowe tradycje, jeżeli chrześcijanie głębiej oddadzą się Jezusowi w sile Ducha

¹⁶ Por. tenże, *Das Verhältnis zwischen der charismatischen Gemeinde-Erneuerung und ähnlichen geistlichen Aufbrüchen*, EKG 10 (1981) 53: „Der gegenwärtige charismatische Aufbruch repräsentiert also nicht eine besondere Spiritualität neben anderen besonderen Spiritualitäten, sondern ist von sich selbst her durchlässig für alle geistlichen Aufbrüche!” „Sie (= die charismatische Bewegung) ist vielmehr die Intensivierung der allen Christen gemeinsamen Taufspiritualität” (tenże, *Kirche in Bewegung*, art. cyt., 22).

¹⁷ Por. tenże, *Das Verhältnis*, art. cyt., 55—56; tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 5.

¹⁸ Por. szerzej: tenże, *Geist-Erfahrung und Ökumene. Zum Verhältnis zwischen „charismatischer Erneuerung” und Gemeinde-Erneuerung*, EKG 7 (1980) 27—32.

¹⁹ Por. tenże, *Neue Gestalt des Christen*, art. cyt., 46n. Warto w tym miejscu nadmienić, iż dokumentację oficjalnych wypowiedzi różnych denominacji kościelnych na temat ruchu charyzmatycznego w liczbie 104 z lat 1960—1980, na blisko 1600 stronach wydał K. McDonnell, *Presence. Power, Praise. Documents on the Charismatic Renewal*, t. I—III, Minnnesota 1980.

Świętego”²⁰. Dlatego droga do ekumenizmu musi w pierw zakładać ponowne odkrycie tożsamości swego wyznania. Tylko wówczas bowiem, gdy katolik stanie się bardziej katolikiem, luteranin — luteraninem, baptysta — baptystą, anglikanin — anglikaninem, dojdzie do oczekiwanego pojednania na bazie wspólnego wszystkim powszechnego doświadczenia Ducha. Tym samym ruch charyzmatyczny, jako *sui generis* przedpole ekumenizmu, jest jednocześnie ruchem transkonfesyjnym²¹.

H. Mühlen stawia sobie pytanie: czyżby w takim kontekście ruch charyzmatyczny nosił w sobie wspólną tradycję jeszcze podzielonego Kościoła. Mimo tego, iż prawosławny modli się inaczej niż to czyni protestant, to jednak wszystko dzieje się w jedności tego jednego i samego Ducha Świętego, w nam wszystkim wspólnym doświadczeniu „MY” (tzw. *Wir-Erfahrung*). Podstawą zaś tego doświadczenia „MY” jest właśnie doświadczenie Ducha, w czym ukazuje się Kościół przyszłości jako Kościół jedności wszystkich chrześcijan²².

Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, iż gdy klasyczny pentekostalizm utworzony został z osób, które poprzez wyznawanie tzw. „chrztu z Duchem Świętym” musiały opuścić swoje dotychczasowe kościelne denominacje, to w przypadku ruchu neozielonoświątkowego lat sześćdziesiątych nie mamy z czymś takim w ogóle do czynienia. Każdy, kto doświadczył w mocy Ducha Jezusa jako swego osobistego Pana i Zbawiciela, pozostaje nadal członkiem swojego macierzystego Kościoła²³. Dlatego też ruchu charyzmatycznej odnowy nie można identyfikować z jakąś nową denominacją kościelną czy też wyznawaniem jakiejś szczególnej wiary. Należy go raczej widzieć i oceniać jako „ruch” wewnątrz neozielonoświątkowego fenomenu Kościoła²⁴.

H. Mühlen zwraca uwagę na nazwę ruchu: „katolicki ruch odnowy charyzmatycznej”. Określa ona bowiem bardzo wyraźnie jego ewangelizacyjny charakter. Ruch ma za priorytetowe zadanie dzielenie się Dobrą Nowiną Jezusa Chrystusa i o Jezusie Chrystusie ze wszystkimi. Chce każdego chrześcijanina, bez względu na

²⁰ *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 31.

²¹ Por. H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 64; H. Mühlen, *Leitlinien*, art. cyt., 6; tenże, *Gemeinde-Erneuerung und überkonfessioneller „charismatischer Aufbruch”*, EKG 15 (1983) 20—29.

²² Por. H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 65.

²³ Por. H. Mühlen, *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 28. Ponadto zob. P. Hocken, *Charismatic Renewal, the Churches and Unity, One in Christ* 15 (1979) 310—321 (tu: 311); E. Czajko, *Ruch zielonoświątkowy. Przyczynek do zagadnienia nurtu charyzmatycznego w Kościele*, RT CHAT 12 (1970) z. 1, 31—57.

²⁴ Por. H. Mühlen, *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 28.

to, z jakiej tradycji kościelnej on pochodzi, doprowadzić do osobistego spotkania i doświadczenia Jezusa poprzez uzdolniającą do tego moc i łaskę Bożego Ducha. Uważa on — i bardzo słusznie — iż nie można być chrześcijaninem „z urodzenia”. Przymierze bosko-ludzkie nie powstaje samo z siebie, lecz musi bardzo wyraźnie zostać wyrażone na zewnątrz, choćby przez przestrzeganie Bożego prawa, w osobistym przyjęciu darów duchowych czy wreszcie poprzez świadome sprawowanie wspólnego kapłaństwa wiernych. To wszystko wypływa z niczego innego jak z owego wzajemnego doprowadzenia drugiego człowieka do osobistego słowa „Tak, chcę!” wobec Jezusa, do świadomego przyjęcia wiary, co wyraża „modlitwa oddania” się Jezusowi podczas tzw. „modlitwy odrodzenia i napełnienia Duchem Świętym”. Oto jej brzmienie²⁵:

„Wyrzekam się szatana, wyrzekam się nieufności wobec Boga. Panie, oddaję w Twoje ręce całe swoje życie od początku, ze wszystkim, co mnie od Ciebie oddziela. Oddaję Ci swój rozum, swoją wolę, swoje uczucia, swoje życzenia i swoją śmierć. Pomóż mi, abym każdego dnia mógł umierać wraz z Tobą, abym się stał Twoim świadkiem. Bądź Ty Panem w moim życiu, przemień mnie i uczyn takimi, jakim mnie chcesz mieć”.

Tym samym — co silnie winno się akcentować, w przeciwieństwie do tego, co się mówi na temat ruchu — odnowa charyzmatyczna jest nie tyle pneumatologiczna, co *chry st o l o g i c z n a!*²⁶.

3. Ruch charyzmatyczny a Kościół

Zetknięcie się z ruchem charyzmatycznym rodzi wiele pytań. Wszystkich niemal interesuje odniesienie ruchu do Kościoła, do kościelnej hierarchii. Czy chodzi tu o tzw. „charyzmatyczny Kościół”? Czy jego wewnętrzny dynamizm nie doprowadzi w ostateczności do powstania transwyznaniowego (*transkonfessionale*) czy nawet ponadwyznaniowego (*überkonfessionale*) „Kościola Ducha” (*Geist-Kirche*)?

²⁵ Zob. tenże, *Einübung in die christliche Grunderfahrung*, t. II: *Gebet und Erwartung*, (TT 49), Mainz 1979, 76 (tł. pol.: *Odnowa w Duchu Świętym. Wdrożenie w podstawowe doświadczenie chrześcijańskie*, t. II: *Modlitwa i oczekiwanie*, tł. J. Zychowicz, Kraków 1985, 85—86). Zob. do tego jeszcze: H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 60; H. Mühlen, *Leitlinien*, art. cyt., 3: „Jeder Christ muss sich im Laufe seiner Lebensgeschichte einmal ganz ausdrücklich (vgl. Hbr 6, 4—6) für Christus entscheiden und ihm jeweils von Gott angebotene Geistesgaben persönlich annehmen”.

²⁶ Por. H. Mühlen, *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 28; tenże, *Kommentar*, art. cyt., 38; tenże, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 14.

Również tego typu problemom stawia czoło H. Mühlen. Twierdzi on, iż z pewnością tendencje o zabarwieniu charyzmatycznym nie przyniosłyby żadnego zysku dla ekumenicznej przyszłości Kościoła, stąd po prostu na razie takich separatystycznych tendencji wśród charyzmatycznych grup modlitewnych nie ma, bądź jeszcze nie zauważa się. Sam dość lapidarnie stwierdza: „Nikt nie ma ochoty zakładać nowego Kościoła”²⁷. Dlatego też zewnętrzna dynamika ruchu „nie zmierza do nowego Kościoła, także i nie do Kościoła w kościele, lecz do odnowionego Kościoła”²⁸. Nie sprowadza się ona zatem do „nowego charyzmatycznego Kościoła (Kościoła Ducha), lecz do charyzmatycznie odnowionego Kościoła”²⁹, i to we wszystkich aspektach jego życia³⁰.

W ten oto sposób ruch odnowy charyzmatycznej pojawia się we współczesnym świecie i dobie posoborowego Kościoła jako pewnego rodzaju nowa dziejowa postać podstawowego doświadczenia chrześcijańskiego³¹. Ów charyzmatyczny, „podskórny” nurt w Kościele ma prowadzić jego członków ku zagubionej jedności wszystkich chrześcijan. Tylko chyba w mocy i mocą Ducha można dokonać ostatecznego i zwycięskiego zarazem podboju wspólnoty Wieczernika spośród rozdzielonych Kościołów³². To zaś może dokonać się w oparciu nie tyle o przeżycie charyzmatyczne, ile o odprywatyzowanie swojej wiary. Szukanie jedynie przeżyć i doświadczeń charyzmatycznych, duchowej euforii czy też duchowego uniesienia w modlitwie, może doprowadzić do pseudoreligijności, w której człowiek będzie szukał nie tyle Boga, ile samego siebie. Dla-

²⁷ H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 67: „Jeder Christ müsste wirklich den festen Willen haben, unter gar keinen Umständen eine eigene Kirche zu gründen, selbst wenn seine Geisterfahrung ihn zutiefst erschüttert, selbst wenn er bis zu Tränen gerührt ist und fest davon überzeugt, dass Gott ihn zu einer besonderen Aufgabe gerufen hat”.

²⁸ H. Mühlen, *Leitlinien*, art. cyt., 5.

²⁹ Tenże, *Einübung*, dz. cyt., t. I, 16: „Die innere Dynamik der charismatischen Erneuerung zielt nicht auf eine neue charismatische Kirche (Geistkirche), sondern auf eine charismatisch erneuerte Kirche”. Por. także tamże. 120—123 (tł. pol. *Odnova w Duchu Świętym. Wdrożenie w podstawowe doświadczenie chrześcijańskie*, t. I: *Nauka i zachęta*, tł. J. Zychowicz. Kraków 1985, 13, 138—142); tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 6; tenże, *Die katholisch-charismatische Gemeinde-Erneuerung*, art. cyt., 803; tenże, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 15; H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 65.

³⁰ „Die Erneuerung ist ein diffuser Aufbruch, den man in diesem Ausmass und in dieser Intensität nicht planen, organisieren, anzielen, ja, den man nicht einmal erwarten konnte. Es lässt sich auch kaum ein bestimmtes «Ziel» angeben, sondern man kann nur auf die ihr innewohnende Dynamik auf eine Erneuerung der ganzen Kirche in allen ihren Lebensäußerungen hinweisen” (*Die katholisch-charismatische Gemeinde-Erneuerung*, art. cyt., 809).

³¹ Por. H. Mühlen, *Einübung*, dz. cyt., t. I, 15.

³² Tamże, 17—18.

tęgo H. Mühlén silnie akcentuje potrzebę składania świadectwa własnego doświadczenia wiary, stanowiącego po dziś dzień pewne „tabu”, które „musi zostać przełamane”³³. Po fazie „wertykalnego” odniesienia tylko do Boga, musi zostać na nowo odkryty „horyzontalny” wymiar Bożego doświadczenia, które z natury swej jest m i s y j n e.

Rdzeniem ruchu odnowy jest zatem powrót do sakramentalnego wymiaru Kościoła. Staje się on sakramentem spotkania z Bogiem przez Chrystusa w Duchu Świętym. Powrót ten cechuje ponowne odkrycie rzeczywistości chrztu, bierzmowania i Eucharystii. Szczególnie odniesienie teologii H. Mühlén do sakramentu bierzmowania wydaje się dość ciekawe. Mianowicie dostrzega on pewien ścisły związek pomiędzy doświadczeniem Zielonych Świąt u samego zarania dziejów Kościoła a sakramentem bierzmowania. Stąd jeżeli dzień Zesłania Ducha Świętego możemy nazwać inaczej „ochrzczeniem Duchem Świętym”, to sam sakrament może zostać określony mianem „sakramentalnego chrztu Duchem”, względnie „charyzmatycznego sakramentu”³⁴. I tu widać dopiero właściwą istotę ruchu: nie wnosi on nic do Kościoła, czego by on już ze swej natury nie posiadał; przeciwnie wręcz: ponownie odkrywa to wszystko, co niejako przez wieki było „w uspieniu”, jak drzemający wulkan, który obecnie ze wzmożoną energią chce nadrobić „stracony” czas braku swej aktywności. Ruch stanowi zatem pewien proces intensyfikacyjny całej rzeczywistości sakramentalnej Kościoła. Ostatecznie chodzi więc o pełną integrację odnowy charyzmatycznej w życie Kościoła katolickiego, o — jak to nazywa Mühlén — „charyzmatyczną interakcję” (*die charismatische Interaktion*) pomiędzy uczestnikami modlitewnych spotkań³⁵. Stąd należy przypuszczać, a nawet wręcz wierzyć, iż dzisiejsza odnowa charyzmatyczna jest nurtem, który wypływa ze źródła Vaticanum II. Należy więc uznać za obowiązek to, by nie dopuścić do wyschnięcia tego soborowego strumienia na pustynnym piasku, lecz pozwolić mu stawać się coraz bardziej owocnym i ożywiającym prądem w łonie Kościoła³⁶.

³³ To sformułowanie Mühlén: „Ein Tabu muss gebrochen werden” (*Leitlinien*, art. cyt., 5) poddał pewnej, słusznej krytyce N. Baumert w swym artykule: *Die Gnadengaben in der Kirche. Ihre Bedeutung für das Leben des Einzelnen und der Gemeinde*, Geist und Leben 51 (1978: 258, nota 13. Szerzej na ten temat Mühlén pisze w *Die Erneuerung*, dz. cyt., 16—20.

³⁴ Por. H. Mühlén, *Die katholisch-charismatische Gemeinde-Erneuerung*, art. cyt., 806.

³⁵ Tenże, *Kommentar*, art. cyt., 36.

³⁶ Por. H. Mühlén — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?*, dz. cyt., 12—13.

4. Charyzmat a urząd

Słowo „charyzmat” (gr. *chárisma*) przeżywa jakby pewien renesans. Stało się ono bowiem modne nie tylko w obszarze teologicznych rozważań, ale również i na płaszczyźnie świeckiej. Ze słowem tym łączy się w naszym społeczeństwie wyobrażenie jakiegoś niezwykle człowieka. Stąd mówi się o „charyzmatycznych” wodzach politycznych. Często też ze słowem „charyzmat” łączy się — i to w wielu wypadkach bezpodstawnie — słowo „sekta”. H. Mühlen zajmuje własne stanowisko wobec relacji: charyzmat — urząd. Przez pierwszy termin rozumie „naturalne obdarowanie, które przez Ducha Świętego jest udzielone i przyjęte w służbie budowy i wzrostu Ciała Chrystusa”³⁷. Urząd natomiast pojmuje także na płaszczyźnie charyzmatycznej: jest on — a o ile nim jeszcze nie jest, to winien się nim stać — „charyzmatem dla innych charyzmatów”³⁸. W ten sposób zarówno „charyzmat”, jak i „urząd” Mühlen sprowadza do rzeczywistości działania Bożego Ducha, który udziela swoich darów, jak chce i kiedy chce. Podaje przy tym trzy zasadnicze kryteria prawdziwości charyzmatu³⁹:

1. doświadczenie Ducha Świętego działa w nas, ale nie bez nas;
2. Bóg nie działał nigdy całkowicie bezpośrednio i wprost w człowieku i przez człowieka;
3. nikt nie może z absolutną pewnością, wykluczającą jakąkolwiek wątpliwość wiedzieć, czy Duch Święty w nim rzeczywiście działa.

Drugie i trzecie kryterium z punktu widzenia teologii jest zupełnie jasne. Tylko w Jezusie z Nazaretu Bóg działał w sposób bezpośredni i był w Nim obecny wprost. Nikt również, o ile mu tego Bóg wcześniej nie objawi, nie może być pewny co do autentyczności działania w nim Bożego Ducha. Przez pierwsze natomiast kryterium rzuca Mühlen jakby retrospektywne światło na sakrament chrztu. Każdy chrześcijanin otrzymuje dary łaski Ducha właśnie już podczas chrztu. Mają one jeden podstawowy cel: służbę budowania Kościoła. Stąd charyzmaty, o ile uzewnętrzniają się w jakiś sposób w człowieku, nie mogą być w tym kontekście traktowane jako jakieś prywatne „hobby”, lecz są z a d a n i e m

³⁷ *Die Erneuerung*, dz. cyt., 235. Zob. do tego tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 2—4; tenże, *Von der Anfangserfahrung zum Alltag des Glaubens. Wege der Vertiefung*, EKG 8 (1980) 40—41.

³⁸ Tenże, *Kommentar*, art. cyt., 39; tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 6; tenże, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 46.

³⁹ Por. H. Mühlen, *Leitlinien*, art. cyt., 7.

i o b o w i ą z k i e m dla każdego, kto je posiada⁴⁰. Nie mogą również one służyć jakimkolwiek podziałom na „charyzmatyków” i „nie-charyzmatyków”, gdzie ci pierwsi stanowiliby elitę uprzywilejowanych chrześcijan⁴¹. Skoro zatem dary Ducha są udzielane niemal od urodzenia, bo od momentu chrztu, to tym samym każdy chrześcijanin jest charyzmatykiem! Staje się nim na wzór swego Mistrza, który był Pracharyzmatykiem. Każdy ochrzczony bowiem, jak stało się to z Jezusem podczas chrztu w Jordanie (por. Mk 1,9—11; Mt 3,13—17; Łk 3,21 n.), zostaje „pomazańcem” Ducha Świętego⁴². Każdy zaś chrześcijanin jest o tyle „charyzmatykiem”, o ile pozwala „ruszyć się z miejsca” Duchowi. by służyć innym w dziele ewangelizacji⁴³.

I tu ponownie cała rzeczywistość ruchu sprowadza się do wymiaru pneumatologicznego, który na wskroś przenika całą rzeczywistość Kościoła. Ruch odnawia poprzez swój dynamizm element charyzmatyczny w Kościele. Z drugiej zaś strony już sam proces odnowy jest w sobie „charyzmatyczny”. Skoro bowiem wyrażenie *chárisma* oznacza dar Boga, to czyż ten charyzmatyczny ruch odnowy duchowej nie jest sam w sobie charyzmatem, czyli darem Boga?⁴⁴. Stąd pierwszym niemal zadaniem ruchu odnowy jest odnowa urzędu kościelnego: zarówno święceń kapłańskich w Kościele katolickim, jak też i ordynacji w Kościołach protestanckich. Urząd hierarchiczny związany był z charyzmatami — i o tym właśnie przypomina nam ruch charyzmatyczny⁴⁵. Zjednoczenie bowiem z kapłaństwem instytucjonalnym, z jego kierownictwem jest bardzo istotne dla zdrowego rozwoju ruchu. Kapłan, poprzez swój charyzmat święceń, może przenosić odnowę duchową na obszar całego Kościoła, a jako koordynator darów duchowych może w ten sposób wypełniać specyficzne, sobie właściwe funkcje, połączone z jego zadaniami kapłańskimi⁴⁶. Ostatecznie zaś odpowiedzialność za rozwój ruchu ponoszą biskupi. Do nich też należy ocena pewności i prawdziwości charyzmatów na mocy tego, iż w imieniu Chrystusa zarządzają całą rzeczywistością Kościoła. To oni właśnie mają ducha nie gasić, wszystko badać, a to, co szlachetne — zachowywać (por. 1 Tes 5,12.19—21).

⁴⁰ Tenże, *Die Erneuerung*, dz. cyt., 234.

⁴¹ Tenże, *Von der Anfangserfahrung*, art. cyt., 41.

⁴² Tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 4.

⁴³ Tenże, *Was ist neu an der Gemeinde-Erneuerung?*, art. cyt., 30.

⁴⁴ Tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 4: „Erneuerung in Kirche und Gesellschaft ist nicht in erster Linie Ergebnis menschlicher Planungen und Strategien, sondern «Charisma», das heisst: Geschenk des Geistes Gottes, jener göttlichen Energie und Dynamik, die wir nur erbitten und dienend empfangen können”.

⁴⁵ Por. tenże, *Was ist neu an der Gemeinde-Erneuerung?*, art. cyt., 36.

⁴⁶ Por. tenże, *Kommentar*, art. cyt., 38.

5. Ruch charyzmatyczny jako „Gemeinde-Erneuerung”

Wydaje się, iż ruch charyzmatyczny, rozprzestrzeniający się w łonie powszechnego Kościoła, jest jeden i ten sam. A jednak H. Mühlen w sposób wręcz radykalny odcina się od jego amerykańskich schematów i założeń. W USA oraz krajach anglosaskich jesteśmy bowiem świadkami „ruchu odnowy charyzmatycznej”, gdy w Europie, w szczególności w niemieckiej strefie językowej, mamy do czynienia z tzw. „odnową gminy” (*gemeinde-Erneuerung*). Czym zatem ona jest sama w sobie?

Zdaniem Mühlena główna różnica między „charyzmatyczną odnową” w jej amerykańskim wydaniu a „charyzmatyczną *Gemeinde-Erneuerung*” polega na tym, iż „ruch charyzmatyczny” ze względu na swoją wewnętrzną istotę nie może być integrowany w strukturę poszczególnych Kościołów, przez co może istnieć w nich jedynie jako ponadwyznaniowy, czy nawet ponadkościelny ruch, podczas gdy „charyzmatyczna *Gemeinde-Erneuerung*” od początku była w pełni integrowana w katolicki lub ewangelicki Kościół, nie gubiąc po drodze swego ekumenicznego dynamizmu. Różnica ta staje się jeszcze bardziej widoczna, gdy weźmiemy pod uwagę obiegowane wyrażenie „chrzest Duchem Świętym” (*Geist-Taufe*). W ramach charyzmatycznej odnowy w USA i krajach anglosaskich doświadczenie Ducha (*Geist-Erfahrung*) określane jest mianem „chrztu Duchem”⁴⁷. Natomiast w ramach *Gemeinde-Erneuerung* doświadczenie to rozumiane jest jako pewna uzewnętrzniająca się siła Bożej aktywności, która jest wyrazem Jego bezpośredniego bycia *hic et nunc*. Dlatego nie mówi się o „chrzcie Duchem”, gdyż pojęcie to zawiera w sobie — bardzo trafnie ujętą przez kard. L.-J. Suenensa — „niebezpieczną dwuznaczność” (*gefährliche Ambiguität*)⁴⁸, ile raczej o „odnowie Ducha” (*Geist-Erneuerung*). Określenie to, propagowane szczególnie przez H. Mühlena, odzwierciedla chyba w pełni całą rzeczywistość obecności i działania Ducha Bożego w Kościele. Jest ono ponadto o wiele bogatsze od amerykańskiego, nieco dziwnie brzmiącego w uszach katolika sformułowania „chrzest w Duchu”. Zawiera ono trzy podstawowe, ściśle ze sobą związane elementy⁴⁹.

⁴⁷ Zob. S. Clark, *Baptized in the Spirit and Spiritual Gifts. A Basic Explanation of the Key Concepts and Experiences of the Charismatic Renewal*, New Mexico — Michigan 1976; tenże, *Confirmation and the „Baptism of the Holy Spirit”*, New Mexico 1969; G. T. Montage, *The Spirit and his Gifts. The Biblical Background of Spirit-Baptism, Tongue-Speaking, and Prophecy*, New York-Paramus-Toronto 1974, 3—17; L. Schmieder, *Geisttaufe. Ein Beitrag zur neueren Glaubensgeschichte*, Paderborn-München-Wien-Zürich, 1982, 309—434.

⁴⁸ *Gemeinschaft im Geist. Charismatische Erneuerung und ökumenische Bewegung*, Salzburg 1979, 68.

⁴⁹ Por. H. Mühlen, *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 27.

1. wewnętrzne nawrócenie i osobista decyzja wiary;
2. przyjęcie świadome odnowionej Bożej łaski, danej uprzednio w sakramentach inicjacji chrześcijańskiej;
3. otwartość na tzw. „napełnienie” bądź „wypełnienie” (*Erfüllung*) Duchem Świętym i Jego darami.

W nurcie charyzmatycznej odnowy podkreśla się zazwyczaj tylko trzeci element, sprowadzając tym samym cały ruch do jego wymiaru wyłącznie charyzmatycznego⁵⁰. Czym zatem jest owa *Gemeinde-Erneuerung*?

Zdaniem H. Mühlena nie dotyczy ona struktur administracyjnych czy też duszpasterskich Kościoła; jest raczej odnową owej wspólnoty Ducha Świętego (*he koinonia tou hagiou pneumatos*), o której pisał Apostoł Paweł (zob. 2 Kor 13,13). Chodzi tu zatem o ponowne odnowienie wspólnoty „jednego serca i jednego ducha”, gdzie wszystko niemal było wspólne, a szczególnie doświadczenie Boga poprzez głęboką wiarę i działanie Bożego Ducha (zob. Dz. 4,32)⁵¹. Stąd w ramach „charyzmatycznej odnowy wspólnoty” na doświadczenie Ducha patrzy się nieco w szerszym kontekście. Nie chodzi tu bowiem tylko o doświadczenie pierwiastka charyzmatycznego. Oznacza ono przede wszystkim nawrócenie wewnętrzne serca i odnowienie, niejako reaktywowanie całej rzeczywistości Kościoła jako sakramentu spotkania z Bogiem przez Chrystusa w mocy Bożego Ducha. Przez to owe doświadczenie staje się dostępne dla wszystkich bez wyjątku chrześcijan jako nie norma, ile raczej propozycja pewnej duchowości i pewnego sposobu doświadczenia Boga poprzez Ducha⁵². Formy zaś, poprzez które uzewnętrznia się *Gemeinde-Erneuerung* nie są całkowicie nowe, lecz stanowią same w sobie przeżywanie i intensyfikację kościelnej liturgii. Wyrażają one podstawowe chrześcijańskie doświadczenie Boga w potrójnym aspekcie: Boga jako Stworzyciela (Ojciec), Boga jako Zbawiciela (Syn) i Boga jako Uświęciciela (Duch). Dlatego też *Gemeinde-Erneuerung* jest nowym przeżywaniem wiary, które zmierza do charyzmatycznie odnowionego Kościoła⁵³. Tym samym *Gemeinde-Erneuerung* dzięki temu, iż od początku została mocno integrowana w strukturę Kościoła, H. Mühlen uważa tylko za paralelny rozwój względem ruchu charyzmatycznego w USA⁵⁴.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Por. tenże, *Kommentar*, art. cyt., 35.

⁵² Por. tenże, *Geist-Erfahrung und Ökumene*, art. cyt., 29.

⁵³ Tenże, *Das Verhältnis*, art. cyt., 54—55; tenże, *Leitlinien*, art. cyt., 5; tenże, *Einübung*, dz. cyt., t. I, 14.

⁵⁴ Por. H. Mühlen — O. Kopp, *Ist Gott unter uns oder nicht?* dz. cyt., 73.

Ruch charyzmatyczny przypomniiał całemu chrześcijaństwu podstawową prawdę, iż w Kościele wciąż obecna jest rzeczywistość Zielonych Świąt. Duch Święty, który niegdyś działał tak wyraźnie w pierwotnym Kościele, o czym dają świadectwo autorzy NT (szczególnie Łukasz i Paweł), ponownie dał o sobie znać. Nie dziwi zatem fakt, iż fenomenowi ruchu odnowy poświęcono wiele publikacji książkowych, niezliczoną wręcz ilość artykułów i przyczynkarskich refleksji. Na czołowe miejsce wysuwa się tutaj teologia i ujęcie ruchu dokonane przez ks. prof. H. Mühlена, dogmatyka z Paderborn. Nie sposób jednak na kilkunastu zaledwie stronach przedstawić w sposób obiektywny jego teologiczne spojrzenie na ruch charyzmatyczny, jak też ustosunkować się krytycznie co do niektórych jego wypowiedzi bądź ocen. Jedno w tym wszystkim wydaje się być bardzo pokrzepiające i godne uwagi: H. Mühlen w swojej teologicznej refleksji na temat ruchu charyzmatycznej odnowy szuka przez cały czas autentycznej, katolickiej odnowy, odnowy w Duchu Świętym!

H. MÜHLENS THEOLOGIE DER CHARISMATISCHEN ERNEUERUNGSBEWEGUNG

H. Mühlen ist Professor für Dogmatik an der Theologischen Fakultät Paderborn. Seit einigen Jahren ist er im deutschen Sprachraum in der Vermittlung der Gemeinde-Erneuerung tätig als Leiter von Gebetsgruppen und Vertreter der katholischen Kirche im Dialog des römischen Sekretariats für Einheit mit der charismatischen Erneuerung in anderen Kirchen. Somit gehört er zu deren Haupttheologen. Der Verfasser systematisiert seine Theologie, auf Grund der zahlreichen Veröffentlichungen, im Rahmen der fünf Probleme: I. Eine „Epoche des Geistes“? II. Ein theologisches Urteil über die Bewegung. III. Die charismatische Erneuerungsbewegung und die Kirche. IV. Das Charisma und Amt. V. Die Erneuerung im Hl. Geist als „Gemeinde-Erneuerung“.

Sie gibt eine Antwort auf vielfältige, grundlegende Fragen, die die Christen von heute an die charismatische Bewegung richten. Wesentlich beziehen sie sich auf folgende Thesen: 1. Die Erneuerungsbewegung geschieht nur innerhalb der umgreifenden „Epoche des Geistes“. 2. Sie ist keine „Bewegung“ im soziologischen Sinn. 3. Es handelt sich hier nicht um eine neue, besondere „charismatische“ oder „pneumatische“ Spiritualität, neben anderen spirituellen Traditionen. Es geht vielmehr um den Aufbruch zu einer spirituellen Kommunikation als Tauferneuerung. Sie erneuert und intensiviert die traditionellen Formen der christlichen Spiritualität. 4. Die innere Dynamik der charismatischen Erneuerung zielt vor allem auf eine charismatisch erneuerte Kirche und nicht auf eine neue charismatische Kirche oder „Geistkirche“. 5. Sie ist nicht nur „pneumatisch“, sondern auch „christologisch“. 6. Jeder Christ wird durch die Taufe „Charismatiker“. 7. Die Geist-Erfahrung als „Ich-Erfahrung“ im sozialen Gefüge der Kirche ist eine soziale Gotteserfahrung als „Wir-Erfahrung“. 8. Das Amt ist ein Charisma für die anderen Charismen.